

Edebiyat Dergisi

Zerzembe

YENİ İZLER
OKULLARI

Akıl ve gönül zerzembesindeki izler...

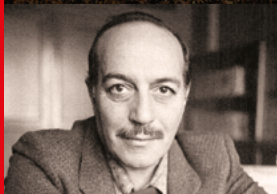
Sayı: 1

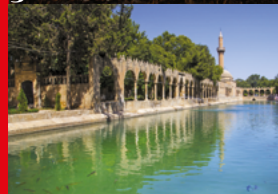
2019 Göbeklitepe Yılı

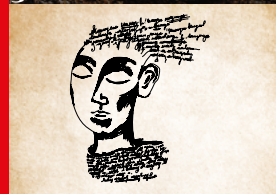
**CEMAL
SÜREYA**

ŞANLIUREFA

ŞİİR

HİKAYE

ETKİNLİKLER KÖŞESİ

Kandil Sokağı Etkinliği
19 - 20 Nisan 2019

23 Nisan Çocuk Bayramı Sergisi
23 Nisan 2019

Matematik Pi Günü Etkinlikleri
14 Mart 2019

Türkçe "Kalplerdeki İz: Çocuk"
Şiir Dinletisi
30 Nisan 2019

İklimat Dergisi
Zerzembe

İmtiyaz Sahibi
Yeni İzler Okulları

Genel Yayın Yönetmeni
Zeynel Pehlevan

Editörler
Ömer Yüzücü,
Emre Çoban,
Şehmus Akbaş

Telefon
0414 316 14 14

E-Posta
info@yeniizler.com

Adres
Çamlıyayla Mah. 6312. Sok.
No:32 Karaköprü / Şanlıurfa

www.yeniizler.com

 YENİ İZLER
OKULLARI

İçerik

BAŞLARKEN <i>Giriş</i> Zülküf ALMAZ - Yeni İzler Okulları Müdürü	5
YENİ İZLER OKULLARI YÖNETİM KURULU BAŞKANI FERİDUN KORKMAZ İLE EĞİTİMİN İZİNDEN <i>Röportaj</i> Hatice MAHMUTOĞLU - Celal KÖKSAL	6
SADAKAT KUŞLARI <i>Hikaye</i> Esmâ GÜMÜŞÇÜ	10
BAZEN BİR KUŞ TÜYÜ... <i>Hikaye</i> Pelin Su SAATÇİ	11
"HAYAT KİSA, KUŞLAR UÇUYOR" DER CEMAL SÜREYA. <i>Deneme</i> Nurşin ÇETİNER - Psikolog	12
CEMAL SÜREYA <i>Makale</i> Ömer Yüzücü - Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni	14
CEMAL SÜREYA'CA KONUŞMAK <i>Deneme</i> Ayşenaz Aşlı Bakır	19
CEMAL SÜREYA'YA DAİR <i>Deneme</i> Fatma Esra Bayar	19
ŞANLIURFA <i>Gezi</i> Arda Haliloğlu	20
HARRAN / GÖBEKLİTEPE <i>Gezi</i> İsmet Naz ATEŞ	22
ŞİİR	26
DENEME	29
HİKAYE	30
KÜLTÜR - SANAT	34

Yeni İzler Okulları Yönetim Kurulu Başkanı Feridun KORKMAZ ile Eğitimin İzinden

“Eğitim zor bir yoldur. Bu yolda başarı için yazılan bir reçetenin olduğunu düşünmüyorum. Herkes görev ve sorumluluklarını bildiği zaman, kendi duvarlarını değil, kendi sınırlarını çizdiğinde; uğraşmadan, yorulmadan verilen reçetenin uygulanmasına gerek kalmadan da olumlu sonuç elde edebiliriz.”

Ropörtaj: Hatice MAHMUTOĞLU - Celal KÖKSAL

Hatice MAHMUTOĞLU: Eğitimde okulun önemini açıklar mısınız?

Feridun Korkmaz: Tabii, bu konuyla ilgili birçok eğitimcinin bir açıklaması var: Eğitim ailede başlar. Ebette ki eğitimin ilk parçası ailedir. Ama dikkat ederseniz okul kavramı

binlerce yıldır vardır. Eğitime, bir noktadan sonra bir bayrak teslimi şeklinde aileden tamamen soyutlamadan okulda devam edilmelidir. İnsanların grup halinde gittiği sistem ve düzen bir şekilde öğretimin yanında eğitimin de yapıldığı bir yere ihtiyaç duyulmuştur. Neden okula ihtiyaç duyulmuş? Eğitim; sistemli,

düzenli ve belli disiplin kuralları silsilesi uygulanması gerektiği için okulda devam etmiştir. Eğitimin olabilmesi için kurallar ve disiplinin olması gerekir. Bundan dolayı okul, eğitimin mihenk taşıdır.

Celal KÖKSAL: Sizce eğitimde öğretmenin rolü nedir, ideal öğretmeni izah eder misiniz?

Feridun Korkmaz: Aslında çok güzel bir soru. Okul dediğimiz zaman üç ayak gelir aklımıza veli, öğrenci ve öğretmen. Burada bu üç ayakta bir tanesi olmadığı zaman eğitimin sağlığı bozulur. Ben 20 yıldır fizik öğretmenliği yapıyorum. Öğretmenliğin rolü dendiği zaman bunu birkaç kelime ile sınırlamak kolay değildir. Bir defa öğretmenlikte 3K sistemi vardır: Kafa, kol ve kalp. Kafa üniversitede aldığımız bilgidir, kol üniversitede aldığımız formasyondur ve kalp ise sizin vicdanınızdır. Bu 3K sistemini benimsemiş öğretmen arkadaşlarımız, bulunduğu okulda eğitim ve öğretimi iyi ilerletmesi dışında harika bir rol model olur. Çocukların gelişimine çok büyük katkıda bulunur. İdeal öğretmen yüreğinde çocukları hissetmelidir. Bir baba değildir fakat baba gibi hisseder, anne değildir fakat anne gibi hisseder. Yani öğretmenliğin içerisinde anne baba, amca, dayı, teyzenin taşıdığı bütün şefkatler olmalıdır. Öğretmen sevgi dolu olmalıdır. Kendi öğrencisini değişime, dönüşüme ve gelişime hazırlamalıdır.

Hatice MAHMUTOĞLU: Siz de bir zamanlar öğrenciydiniz bize ne gibi tavsiyeler verebilirsiniz?

Feridun Korkmaz: Dünya değişiyor, sistem değişiyor. Artık sorgulayabilen, yorumlayabilen, analiz yapabilen, sentezleyebilen, branşlar arasında ilişki kurabilen nesiller yetişiyor. Yeni dünya düzeninde buna öğüt demek değil de farkındalık demek isterim.

Kendi pencereden baktığımda şöyle düşünüyorum, bazen öğrencilerle iletişim kurduğumda diyorum ki: Ben 25 yıl önce şu anki gibi düşünmüyordum. Onlar da 25 yıl sonra şimdiki gibi düşünmeyecek. Biz bu farkındalığı çocuklara vermeye çalışıyoruz. Tabii 25 yıl sonra şimdiki gibi düşünmeyeceği bir ortam meydana getirmesi için çalışması gerekir.

Ama tek başına çalışmasının yetmediğini derin çalışması gerektiğini bilmeli. Derin çalıştıkça da önce emek veren ve emeğe ne kadar zaman ayırdığını kontrol eden öğrenci, zamanla sıkıntıların azaldığını ve hayatın diğer güzelliklerini fark eder. Öğrenciyken bizler de öyleydik. Çalışmanın ne kadar sıkıcı olduğunu düşünürdük oysaki çevrenizde mutlu insanlara bakın ortak özellikleri çalışan ve üreten insanlar olmasıdır. Freud der ki: *“Çalışıp üreten insanlar mutlu olurlar.”* Bizim temel ilkemiz farkındalık açısından çocuklara çalışmayı ve üretmeyi anlatmak. Çocuklara bu farkındalığı hissettirdiğimizde daha huzurlu ve mutlu olduklarını gözlemliyoruz.

Celal KÖKSAL: Başarının reçetesini açıklar mısınız?

Feridun Korkmaz: Eğitim zor bir yoldur. Bu yolda başarı için yazılan bir reçetenin olduğunu düşünmüyorum. Herkes görev ve sorumluluklarını bildiği zaman, kendi duvarlarını değil, kendi sınırlarını çizdiğinde; uğraşmadan, yorulmadan verilen reçetenin uygulanmasına gerek kalmadan da olumlu sonuç elde edebiliriz. Şu şekilde bir örnek sunabilirim: Ben öğrenciyim, benim mesleğim öğrencilik. Görev ve sorumluklarını yerine getirmemde kriterlerim neyse gerek dışarıda gerek okulda yerine getirmeliyim. Bizim okulda pozitif

disiplin dediğimiz bazı kurallar vardır. Ben okulumun kurucusu hem de bir öğretmeni olarak kendime düşen görevi yapmalıyım siz öğrenciler de size düşen görevi yapmalısınız. Erken uyanmak, servisi bekletmemek, dersleri sağlıklı dinlemek akşamları var olan sorumlulukla görevleri yerine getirmek içselleştirilmiş bir şekilde ders çalışmak ve kendi hayatınıza kattığımız pozitif etki ile hiç kimsenin hayatında problem olmadan, reçete yazılmadan sağlıklı bir yaşam... Önemli olan reçete yazılmadan yani hasta olmadan önlem almak. Bizler öyle bir okul kafamızda tasarlıyoruz ki umarım bir gün o noktaya ulaşacağız. Çocukların kendi bireysel sorumluluklarını bildiği, kendi kararlarını verebildiği, gerektiği zaman bilimsel gerektiği zaman da vicdani bir şekilde düşündüğü, kendi akranları ve öğretmenleri ile sağlıklı iletişim kurduğu bir ortam meydana getireceğiz.

Hatice MAHMUTOĞLU: Eğitim-öğretim sizce dört duvarı aşmalı mıdır?

Feridun Korkmaz: Bence dört duvarı değil kitaları aşmalıdır, kalpleri aşmalıdır, beyinleri aşmalıdır. Eğitim ve öğretim dokunmaktır. Bakın biz ilkököl eğitimimize başlıyoruz. Yıllar sonra bir hastanede cerrah oluyoruz ve hastaya müdahale ediyoruz. O cerrah, o dört duvar arasında kalmadı; dört duvarın dışına taşı.

Bu noktada size somut bir örnek vereyim: Yabancı dil eğitiminde biz o eğitimi okulun dışına taşımadığımız zaman yabancı dilde bir ilerleme kaydetmiyoruz. Yıllardır çocuklarımız yabancı dil öğrenemiyor, diyoruz. Nedeni çok basit: Dört duvarın dışına çıkarmıyoruz. Oysa biz çıkıp yabancı dille yazılmış kitaplar okusak yabancı filmler izlese onlarla ilgili online diyaloglara girsek... Şu an okulumuzda

bunları gerçekleştiriyoruz. Sadece akademik anlamda da değil, işin manevi boyutu da önemlidir. Okul sadece bir öğretim yeri değildir. Okul eğitim ve öğretim yeridir. Ben sizin sadece okulda öğretmeniniz değilim, okul dışında da öğretmeninizim. Öğretmeninize gösterdiğiniz saygıyı anne ve babanıza da göstermelisiniz. Bundan dolayı okul yaşamın olduğu her yerdedir.

Celal KÖKSAL: Sanatsal etkinliklerin öğrenciye kazandırdıkları nelerdir?

Feridun Korkmaz: Bir okulun başarısını sadece matematik, fizik, fen, sosyalle ilişkilendirmek o okuldaki öğrencilere haksızlıktır. Bir toplum düşünün orada sanat yapılmıyor... Bizim toplumumuz kadim bir toplumdur. Bizim toplumda öyle sanatsal olaylar gerçekleşmiş ki bu sanatı yapan kişiler derin düşünen ve derin çalışan insanlardır. Bakın İbn-i Sina bir tıp adamı olmasına rağmen çok güzel bir cümlesi vardır: "Bilimin ve sanatın değer görmediği toplumu terk edin." der. Siz eğitim-öğretim hayatınız boyunca akademik derslerin yanına sanatı ve sporu da koyduğunuz zaman başarısız olacağınızı düşünmüyorum. Çünkü sanat insanı rehabilite eder. Sanat, emek verildiği için size farklı bir bakış açısı katar. Bir taş ustasını düşünün saatlerini verir, o taşı şekillendirir. Bu işte hem huzur bulur hem de sonuca varır. Tabii bunda büyük bir emek vardır. Sanata yöneldiğiniz zaman akademik anlamda daha başarılı olabileceğinizi düşünüyorum.

Hatice MAHMUTOĞLU: Okulların sadece sınav odaklı çalışması doğru mudur?

Feridun Korkmaz: Yine bir noktaya geliyoruz: Farkındalık. Buradaki farkındalık; okulların farkındalığı, hayata dair farkındalık ve ailenin

farkındalığı. Biz diyoruz ki: Çocuk boş zamanında spor ve sanata bir eğilim gösterdiği zaman akademik anlamda gerilemez. Her şeyin bir dozu olmalı. Spora ve sanata ayırdığımız zaman öğrenciye akademik anlamda büyük katkı sağlar. Sadece sınav odaklı olan bir okuldan mezun olan öğrenci, ileride doktor olduğunda hastasına sadece sonucu verebilir; onu rehabilite edemez. Sadece sınav odaklı bir eğitim verdiğimizde duyguyu kaldırmış oluruz. Duygusu kalkmış bir okul, okul değildir. Yani okulu sadece akademik anlamda başarı ölçüğü olarak düşünürseniz orası okul değil de çıkar ilişkisinin olduğu bir yer haline gelir. Ama bu farkındalığı velilere kazandırırız sınav odaklı olmanın yanında çocukları hayata karşı hazırlarsak spor ve sanatla beslersek tam bir birey olabilecek çocuklar yetiştirebileceğimizin farkındayız.

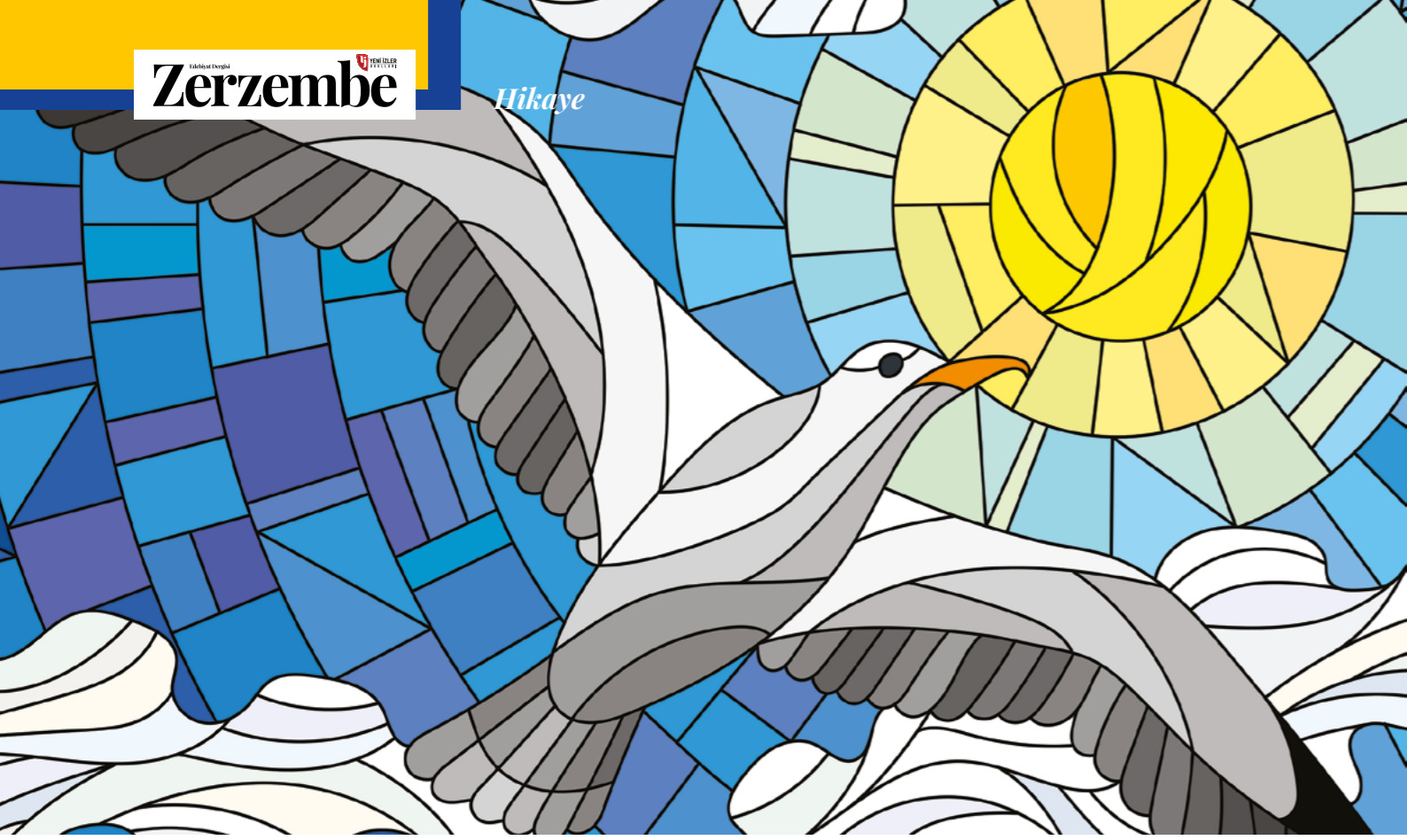
Celal KÖKSAL: Okulumuzu değerlendirebilir misiniz?

Feridun Korkmaz: Bizim okulumuz özel okul değildir. Bizim okulumuz, sadece ve sadece bir okuldur. Eğer Yeni İzler Okullarını özel kılaacak bir etken varsa o da emek ve

mücadeledir. Sevgili arkadaşlar bir insanın hayatında acı, keder, başarısızlık ve başarı yoksa o insan hayatta takip etmeye değer bir iz bırakamaz. Bizim okulumuzun misyonu, takip etmeye değer iz bırakmaktır. Biz Yeni İzler Okulları yönetim kurulu ve öğretmenleri olarak çok şanslı olduğumuzu hissediyoruz. Öğrencilerimiz verdiğimiz mücadelede bize öyle güzel cevaplar veriyorlar ki, bizi o kadar güzel dinliyorlar ki, yüreğimizi o kadar güzel hissediyorlar ki... Okulumuza yakışır hareket ediyorlar. Akademik, sosyal, sanat ve spor gibi alanlardaki farkındalığı; çocuklar, çok güzel bir şekilde alıyorlar. Son olarak şunu söyleyeceğim:

Bizim okulumuzda her öğrencinin bir hikâyesi olmalı. Bu hikâyeye için başarı; bir sonuç değildir, yolculuktur. Yeni İzler ailesi olarak biz bu yolculuğu içselleştirmişiz ve bu yolda takip etmeye değer bir iz bırakmaya devam edeceğiz.

Sadakat Kuşları

“Albatros kuşları böyledir; bir yılı eşiyile, bir yılı ise yalnız geçirir. Her yılın sonunda belirledikleri adada eşleriyle buluşurlar. Birbirlerini hiç bırakmazlar.”

Esmâ GÜMÜŞÇÜ

Albatros kuşları kadar sadakatli hiçbir kuş yoktur. Hayatının ilk senelerini yalnız geçiren albatros kuşları “sadakat kuşları” olarak bilinir. Bu da sadakatli bir albatros kuşunun hikayesi... Bu albatros kuşu yaklaşık olarak üç metre kanatlarıyla yüksek tepelerden aşağı süzülerek inen ve hızı saatte 250-260 km'ye varan albatros kuşlarından biridir.

Bir gün eşinin ve henüz yumurtada bulunan yavrularının durumlarına bakmak üzere karaya gider ve yumurtaların çatlamaya başladığını görür. Eşinin yanına bir veda gagası kondurur ve Güney Okyanusu'nun soğuk yalnızlıklarına doğru uçar. Albatros kuşları böyledir; bir yılı eşiyile, bir yılı ise yalnız geçirir. Her yılın sonunda belirledikleri adada eşleriyle buluşurlar. Birbirlerini hiç bırakmazlar.

Bizim albatros kuşu uçarken vahşi balıkçıların bölgesine girer. Çoğu albatros kuşu bu balıkçıların 100 metreye varan misinalarından kurtulamamıştır. Bizimki bir sağ bir sol yaparak misinaların arasından geçer. Ancak en son gelen misina kanadına çarpar. Hızlı bir şekilde Güney Okyanusu'nun derinliklerine iner. Bu da demek oluyor ki vahşi balıkçılar bir albatrosun daha hayatını kaybetmesine neden olmuştur. Bir yıl sonra dişi albatros kuşu adaya gelir. Bir süre sonra eşinin öldüğünü anlar. Çünkü bir albatros kuşu ancak öldüyse eşiyile buluşmaya gelmez. Onlar bazı insanlar gibi vefasız değildir. Dişi albatros ise bir daha evlilik yapmaz.

“İyi bir karakteri oluşturan sadakat ve merhamettir.” Carl Hilty

Bazen Bir Kuş Tüyü...

Keder bir şeyleri değiştirmeye karar vermişti. Savaşmak istiyordu bu illele. Gülümseyerek savaşmak.

Pelin Su SAATÇİ

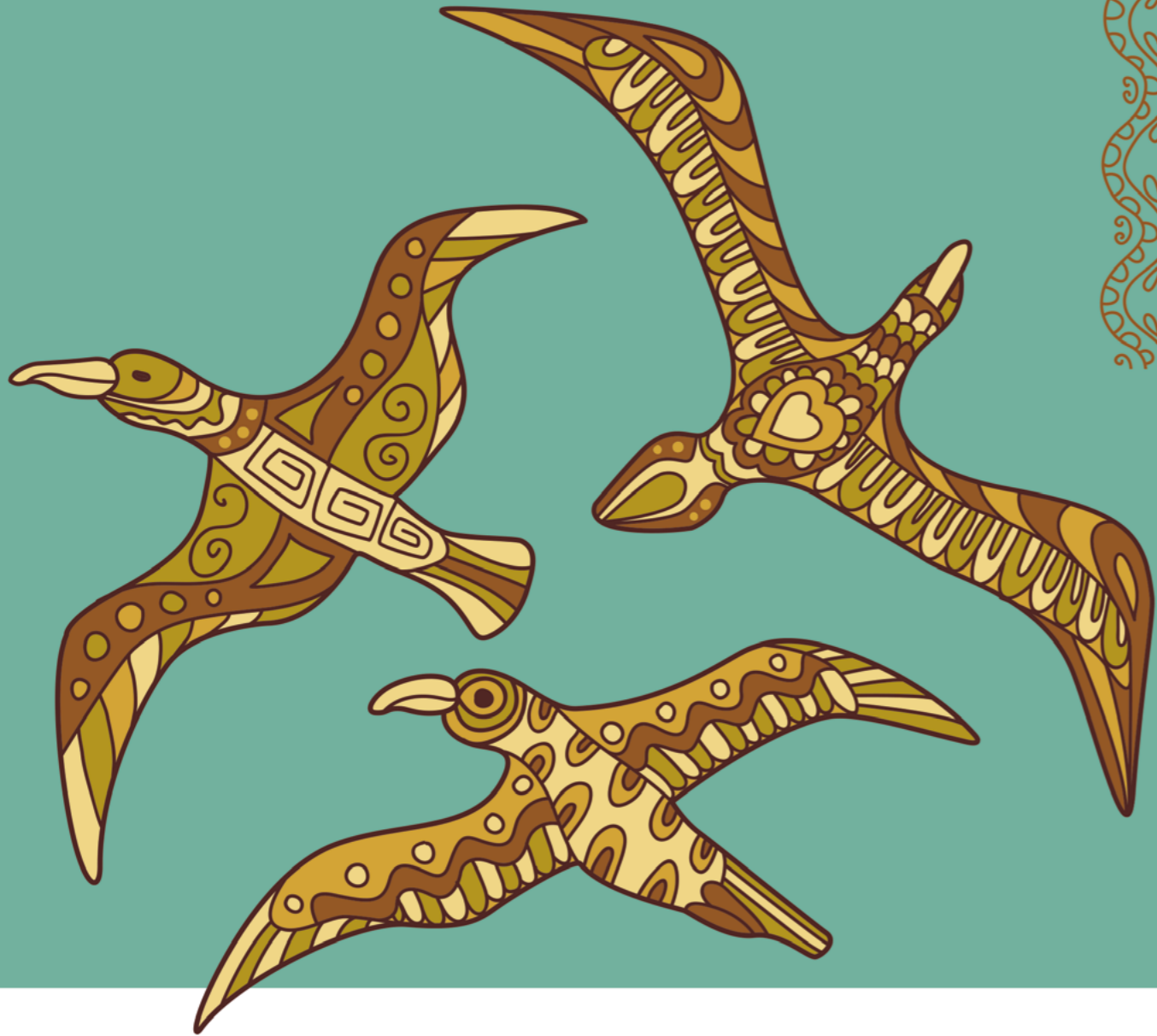
Keder on bir yaşında, menenjit hastası bir kızdı. Çok küçük yaşta hastalandığı için çocukluğunu yaşayamamıştı. Pek gülmezdi. Umutsuzdu... Mutsuzdu... Yalnızdı... Annesi babası yoktu. Annesi üç yaşındayken akciğer kanseri yüzünden ölmüştü. Babası ise Keder'e bakmakta zorlanıp onu dört yaşındayken terk edip gitmişti. Hayatında hep gidenler, gidenler, gidenler... Gelen hiç kimse yoktu. Belki de tek dostu bu yarım yamalak, terk edilmiş ve hasta hayatıydı. Her nefes alışında yaşamının her şeye rağmen güzel olduğunu fark ediyordu.

Son zamanlarda Keder'in baş ağrıları iyice artmıştı. Bir gün dışarıda denizi izlerken avlanmaya çıkan albatros kuşlarını gördü. Keder bir zamanlar kuşları kendine çok yakın hissedirdi. Birden aklına albatros kuşunun eşine olan sadakati ve çok hızlı bir şekilde uçuşu geldi. Anne ve babası olmadığı zamanlarda hayat onu kollarıyla sarmamış mıydı?

Hayat onun tek dostuydu. Keder'in on bir yıllık minik hayatı da albatros kuşu gibi hızla geçmemiş miydi?

Keder bir şeyleri değiştirmeye karar vermişti. Savaşmak istiyordu bu illele. Gülümseyerek savaşmak. Elinden yalnız bu gelirdi. Keder ertesi gün bahçeye inip çocuklarla oyun oynadı, yaşlılarla sohbet etti, çiçeklerle arkadaşmış gibi dertleşti. Hayatında ilk defa mutluluğu bu kadar içten hissetmişti. Odasına ilk defa bir çocuk gibi gülümseyerek çıktı. Yatağına uzandı. Tam uykuya dalacakken pencerenin kenarında bir tüy gördü. Keder bunun albatros kuşunun tüyü olduğuna yemin edebilirdi. Sanki nefesini kesen bir rüzgar, tüyü yastığına kadar uçurdu. Huzurla doldu içi... O tüyü çocuk avuçlarına alıp uykuya daldı. Keder, ertesi sabaha buz gibi ve soluksuz bir bedenle çıkabildi. Ölmüştü. Tek dostu hayat da onu terk etmişti.

“Hayat kısa, kuşlar uçuyor” der Cemal Süreya.

Evet, hayat kısa ama kuşlar hala uçuyor. Hayatın kısalığını umursamadan... Sanki hayat onlar için kısa değilmiş gibi... Her doğan gün kanat çırpıyorlar uzaklara doğru.

Nurşin ÇETİNER - Psikolog

Şimdi kulağımda Cemal Süreya'nın dizeleri, kuşların dünya üzerinde hiç durmayacak kanat çırpışlarını hayal ederek düşünüyorum ve kuşlar her geçen saniye tekrar tekrar uçuyor. Özgürlüğe, bilinmeyene, görülme-yene, keşfedilmeyene. Kuşlar uçuyor cesur, kaygısız, korkusuz, yüksüz... Ne kaygılarını doluyor ayaklarına ne ben yapamam taşı çekiyor onları aşağıya. Evet, hayat kısa ama kuşlar hala uçuyor. Hayatın kısalığını umursamadan. Sanki hayat onlar için kısa değilmiş gibi. Her doğan gün kanat çırpıyorlar uzaklara doğru. Her mevsim göç ediyorlar farklı iklimlere. Göçmen kuşları düşünüyorum. Mesela Albatros'u. Güçlü kanatlarını açıp okyanuslar aşılıyor. Yorulmadan kararlıkla, sabırla, devamla. Çünkü uçmazlarsa yaşayamazlar. Eğer uçmazlarsa oldukları yerde ölümü beklerler. Uçmak için var olan bir donanımın kendini gerçekleştirmesidir kanat çırpma.

Kendini gerçekleştirmek diyorum, evet. Ve kuşlardan insana dönüşüyor zihnimin merceği. İnsan diyorum insan. Kendini gerçekleştirmek kapasitesine sahip, bundan müthiş bir lezzet alan bir canlı. Her var olan gibi.

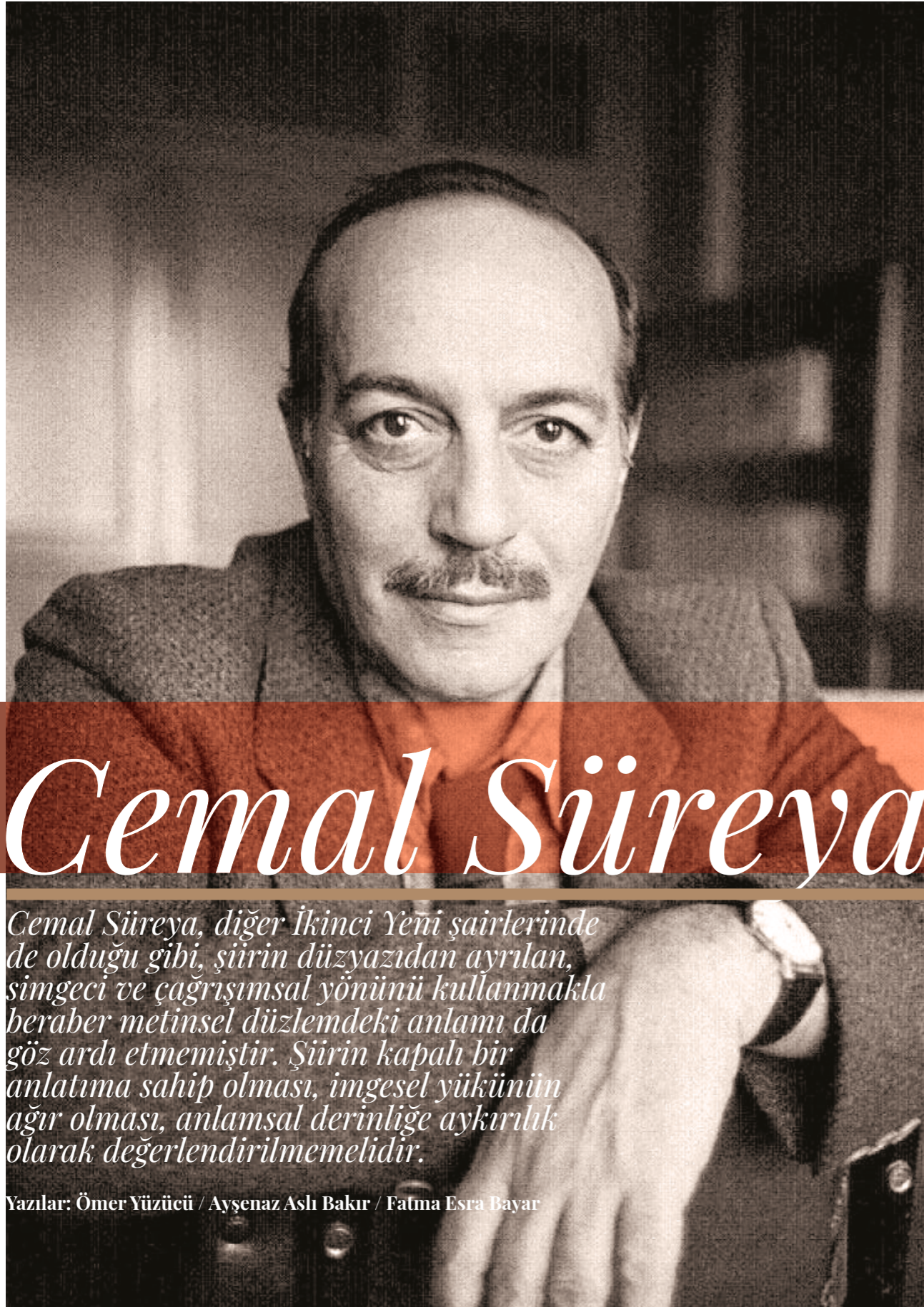
Kendini gerçekleştirmek diyorum evet. Sonra Carl Rogers düşüyor aklıma. İnsan var olan tüm potansiyelini kullanarak kendini gerçekleştirmek içgüdüüne doğuştan sahiptir diyor. Peki sonra ne oluyor diyorum ne oluyor da

var olan potansiyelini baskılamaya başlıyor insan? Attığı her adım neden bu kadar temkinli yahut atabilme kapasitesi olan adımları neden atamıyor. Neden kuşlar gibi açıp kanatlarını kendini gerçekleştirmeye uçamıyor. Çünkü ayaklarına ağırlıklar, ipler doluyor, yükleniyor pek çok gereksiz şeyi. Mesela “Ela-lem ne der?” kaygısı doluyor ayağına, “Ben yapamam çok beceriksizim.” taşı engelliyor yükselişini, “Yapamazsam rezil olurum.” diyerek kırıyor şevkinin kanadını, sonra bir de deneyip deneyip başaramayınca “vazgeçmek” vurgunu vuruyor kuşu. Yorgun, bitkin, halsiz kalıyor. Bir de kendini gerçekleştirememenin hayal kırıklığı ekleniyor üstüne. Yaşamın zevki kaçıyor. Hayal kurmaktan da vazgeçiyor, keşfe çıkmaktan da. Gün geçsin diye yaşayabiliyor adeta, onların tadına varamadan. Ölümü bekliyor yani öyle durduğu yerden.

Düşündükçe insanın kolu kanadı kırıklığını, içime bir hüznün buğusu çöküyor o buğuyu dağıtıp kuşlara bakıyorum tekrar ve doğadaki canlılara. Görüyorum ki başarısızlık var ama vazgeçmek yok. Görüyorum ki vurgunlar var ama merhemler de var. Görüyorum ki her şey ulaşmak istediği nihai noktaya doğru bir yükseliş içinde. Ve görüyorum ki zaman kısa fakat hedefler büyük. Kuşları ve doğayı örnek alarak şöyle diyorum kendime ve insanlara: Vazgeçme! Hedef koy! Hayal et! Ümit et! Cesaret et! Keşfet!

Cemal Süreya

Cemal Süreya, diğer İkinci Yeni şairlerinde de olduğu gibi, şiirin düzyazıdan ayrılan, simgeci ve çağrışımsal yönünü kullanmakla beraber metinsel düzlemdeki anlamı da göz ardı etmemiştir. Şiirin kapalı bir anlatıma sahip olması, imgesel yükünün ağır olması, anlamsal derinliğe aykırılık olarak değerlendirilmemelidir.

Yazılar: Ömer Yüzücü / Ayşenaz Aşlı Bakır / Fatma Esra Bayar

CEMAL SÜREYA'NIN POETİKA ANLAYIŞI

Cumhuriyet Dönemi Türk şiirinin en önemli kırılma noktalarından biri olan İkinci Yeni, şiire yüklenen işlev ve beraberinde getirdiği “şiirsellik” kavramının yeniden sorgulanması açısından daha önce benzerine rastlanmamış bir yazın çevresi oluşturmuştur. Başlangıçta bir poetika ortaya koymamış olmalarına rağmen, İkinci Yeni, şairlerin birbirinden habersiz, çeşitli dergilerde şiirlerini yayımlamalarıyla ortaya çıkmış, şiirlerde ön plana çıkan özellikler sonradan sistematisleştirek İkinci Yeni'nin anlatımsal ve dilsel açıdan tanımlanması sağlanmıştır.

Cemal Süreya, diğer İkinci Yeni şairlerinde de olduğu gibi, şiirin düzyazıdan ayrılan, simgeci ve çağrışımsal yönünü kullanmakla beraber metinsel düzlemdeki anlamı da göz ardı etmemiştir. Şiirin kapalı bir anlatıma sahip olması, imgesel yükünün ağır olması, anlamsal derinliğe aykırılık olarak değerlendirilmemelidir. Çünkü imge, açık ya da gizil, olanı ya da olmayanı temsil etmekle yükümlüdür. Ardıl, öncül ya da metin dışı olarak hiçbir gönderimi olmayan kullanımlar imge değil sözcüksel yüküdür (Gündoğdu, 2010).

Cemal Süreya şiirinden bahsedildiği zaman, üzerinde durulan önemli noktalar arasında, kelimeye getirmiş (yontmuş) olduğu çağrışım değeri yüksek, güçlü imaja sahip taraftır. Gerçeküstü imgelere yer verme, yalnızlık ve umutsuzluktan kurtulmanın bir yolu olarak görülen, dile getirilen bir aşk... Şiiri: Otoritenin, kurulu düzenin reddi olarak görme, şiiri ideolojiye indirgememe, iç içe geçmiş lirizm ve ironiyi şiir sahasına taşıma gibi hususlar vardır, Cemal Süreya'nın şiirlerinde.

Şiirin bir şeyleri anlatmak için değil, kendisini kurmak için yazılmış olması gerçeğini Cemal Süreya'da görmekteyiz. “Çağdaş şiir geldi kelimeye dayandı.” (Süreya, 2014, s. 192) derken sözcüğe cümleden daha çok önem verdiği görülür. Çağdaş şiiri anlamlandırmanın söylem yer alır burada. Kelimeler yerlerinden, yurtlarından edilecek kadar yontulmalı

idi. Burada kelime, sözcük ve onu oluşturan dil nasıl algılanmalı? Çağdaş söylem gücünü bu seviyeye getiren nedir? Sözcük nedir?

Sözcük aynı zamanda duygudur, düşünce, hayatın bütünüdür. Şunu demek istiyorum: Şair sözcüklere dayanarak yazar. Şiirde dil, hem araçtır hem de ortamdır. Şiirin, bir yerde, gövdesi gibidir. Kuşun kanatlarıyla uçuşu gibidir. Bir motor gibi değildir. Bunun için, şiirde dilin ayrı bir işlevi ortaya çıkıyor. Şiir dilin kendisi oluyor bir yerde. Dilde çıkan bir yangın oluyor sözcüğü. Bir zekâ yangını, bir duyarlılık yangını gibi (Süreya, 2014, s. 352).

“Cemal Süreya değişik kavramları bir araya getirerek alışılmamış bağdaştırmalar yapmış, böylece çok özgün imgeler ortaya çıkarmıştır” (Güneş, 2007, s. 173). ‘Folklor Şiire Düşman’da kelimeleri “yerlerinden, anlamlarından uğratmak” derken söylenmemiş olanı retorik bağlamda kurma başarısı kastedildiği, şiirleri incelendiğinde anlaşılacaktır. Cemal Süreya, geleneği iyi bilen ve bunu moderniteye başarılı bir şekilde uygulayan şairdir. Ancak dilde özgürlüğü kelimeyi harmanlayarak, bozarak gerçekleştiren kimse “kelimelerin şiirsel şeceresini yaşamayan biri, dilde özgür olamaz. Dili bozarken dili yapmayan şair, dili bozuyor da değildir” (Süreya, Şapkam Dolu Çiçekle, 2014, s. 293).

Şair düşünceye kelimedenden gider. Düzyazı yazarıysa kelimeyi düşünceyle bulur. Arada ince ama önemli bir ayırım yok mu? Var. Şu: Şiirde düşünce- nin imkânları daha oynak ve elastiki oluyor. Hatta çok kere şiirde düşünmekle düzyazıda düşünmek aynı şey olmuyor? (Süreya, Şapkam Dolu Çiçekle, 2014, s. 244)

Kelimeler dünyasındaki kurulu düzene karşı koyuşu, şairin “Şiir Anayasaya Karşıdır” başlıklı çalışmasında da görebilir. Ortada var olan yapıyı, yıkmak, ortadan kaldırma değil de geçmişin getirmiş olduğu ontolojik ve epistemolojik bakışı, görünen ve görünmeyen kavramı estetik manada bir yontucu edasıyla tekrar şekil vererek yeni bir hayat kazandırma eylemi içerisinde olduğunu görürüz.

Sanatı besleyen hep bu çatışmadır diyoruz. Tabiat sanatla kurulu düzene

karşı başkaldırıyor. İtiyor onu. Hafife alıyor. Bozuyor. Ağuluyor. Sanatlar içinde bu özelliği en çok taşıyan da şiir sanatıdır. (...) Ama ahlaka karşı koyuş şiirin amacı değil. Belki fonksiyonu. Kurulu düzene aykırılık estetik içinde daha çok, güzel-çirkin, iyi-kötü kavgası şeklinde kendini sunmuştur (Süreya, Şapkam Dolu Çiçekle, 2014, s. 275).

Yasaların içerisinde kalan bir şiiri, sanat anlayışını Cemal Süreya daha başından reddediyor. Şiirde kelimelerdeki sapmalar bu yönüyle gerçekleşir. Alışılmamış kelimeleri kullanarak veya bilinen kelimeleri değişik biçimlerde sunarak bir eser oluşturma, şairin başvurduğu bir başka ifade tarzıdır. Sanatçı bu eğilimle dile yeni bir güç kazandırmayı, göstergeleri ses ve anlam bakımından etkili kılmayı, okuyanın zihninde yeni tasarımlar ve duygu biçimleri oluşturmayı amaçlar (Aksan, 1995).

Bugün şiir çağdaş şairlerde yeni alanlar, yeni açılar yaratırken belirli bir yönde gelişiyor: Başkaldırma yönünde... Günümüz insanının, uygarlığın bugünkü sıkışık biçimlerinde, çıkmaz sokaklarında, labirentlerinde ilerlerken gösterdiği davranışlara uygun düşüyor bu. Bu biçimler, bu sokaklar, bu labirentler uygarlığın kendisiyse, şiir barbarlığın ta kendisi oluyor. Onun için ahlaki kovuyor. Şiir bütün çağlarda onun için var (Süreya, Şapkam Dolu Çiçekle, 2014, s. 277).

Yeryüzünde söylenen her söz, şaire ve şiire dâhil ise hakikaten yalnız sapıklar mıydı onlara uyan? Şiire yontulan her bir kelime, yapı(a)mayanın üzerine miydi hep? Dilde aşırılıklar, abartmalar yapılmıca gerçek bir noktadan sonra özünü yitirmiş mi oluyor? "Her düzen, yeni devrim, sanatı, özellikle de şiiri lanetlemekle işe başlamış" (Süreya, Şapkam Dolu Çiçekle, 2014, s. 57) şairi uç ve aşırı yapan kurulu düzene karşı çıkışındaki o tavır mıydı?

Şiir kendi doğasının bir gereği olarak kurulu düzenlerin değerleriyle çatıştığından, kurulu düzenleri yıkmak isteyenler siyasal amaçları uğrunda

iyi silah kullanan bir melek gibi alkışlıyorlar bazen onu. Şairin kurulu düzene karşı biriktirdiği değerlerden de bir güzel yararlanıyorlar. (...) Yeni düzen zaferini kazandıktan, yerine oturmaya başladıktan sonra kendi mantığının amansız kuralları gereğince aforoz edeceği, darağacına yollayacağı ilk adam olarak şairi seçmektedir (Süreya, Şapkam Dolu Çiçekle, 2014, s. 57-58).

Kelimedeki "donmuşluk", "kalıplaşmışlık", "tekyönlülük" ve "çağrışım kısıtlılığı"nın önünü açabilmek için Cemal Süreya'nın başından beri takındığı bir tavır vardır. Ancak şiir üzerine düşünen ve şiirle problemi olan bir kimse böyle bir tutum sergileyebilir.

Devrimci eğilim, şiire dıştan gelen bir şey değil; şiirin kendinden, kendi varlığı, gerçeği, bir özelliğidir devrimcilik. Kurulu düzenin değerlerini kovarak, eskiterek, yıpratarak işler şiirin çarkı. Devrim sürecinden bu temel özelliğin öne çıkması kadar doğal ne olabilir?

(Süreya, Şapkam Dolu Çiçekle, 2014, s. 143)

Dönemin şairlerinin folklorla, halk deyimlerine metinlerinde yer vermesi, yeni bir söylemin oluşmasını engelleyen bir unsurdu Cemal Süreya için. "Çünkü folklorla şiirin bugünkü entelektüel niteliğini taşıyacak yeti yoktur. Halk deyimlerinin havası şiirin kanat çırpmasına imkân vermeyecek kadar dar bir havadadır." (Süreya, 2014, s. 192) Oysa şair, kalıplaşmış kelimelerden ziyade kelimenin kendisi ile bir yaşam mücadelesi vermelidir.

Cemal Süreya'nın karşı olduğu, o yıllarda sanılan aksine, halk şiiri değildir; çağdaş şairin halk şiirinden yararlanma biçimi ve düzeyidir. O, halk şiirinin hazır bir kaynak olarak tüketilmesine tepki gösterir aslında (Alpaslan, 2009, s. 437). Şiirde esas olan söz konusu olduğunda asıl olanın hikâye etmek olmadığını, kelimeler arasında kurulacak olan "şiişel yük" olduğunu ısrarla vurgular. Şiirin işlevi böylece tayin edilmiş olur. Cemal Süreya'ya göre, şiirdeki yapı halk deyimlerinde yerleşmiş, birbirine bağlanmış kelimelerle kurulamaz. Çünkü kelimeler zaten kıpırdamaz bir şekilde birbirine bağlanmışlar, alacakları yükleri zaten önceden almışlardır (Süreya, 2014).

"Ben eski edebiyatımızın değerleriyle de Batı edebiyatının değerleriyle de beslendim. Şiirim, bu iki edebiyatın çelişkisidir. Birleşmesi, uzlaşması değil." diyen Cemal Süreya'nın şiirinde modern şiirin bütün anlam oyunları, klasik şiirin imgeleri, halk şiirinin yalnlığı, Batı şiirinin izleri hep bir aradadır. Buna şairin mesleğinden ve eğitiminden dolayı okuduğu hukuk, maliye, iktisat, toplumbilim kitaplarını, gezdiği kentlere dair okumalarını da eklersek karşımıza çok zengin bir şair kimliği çıkar (Alpaslan, 2009, s. 438). Ona göre, "görkemli bir gramer" (Süreya, Şapkam Dolu Çiçekle, 2014, s. 31) olan Divan şiiri, bir minyatür, bir dokuma sanatıdır. Bu tabir kendinden önceki Roland Barthes'ın metin (text) denilen olgunun mükemmel bir yapı olduğu düşüncesini çağırıştırıyor. Aynı görüşü, Behçet Necatigil'in "Şiirin çapraşık ve kat kat atkılarla dokunması, anlamın yok edilmesi için değil, nesnenin çok yönlülüğünü tek kumaş üzerinde toplayabilmek için yapılmış olabilir."¹

"Çapraşık ve kat kat atkılar" anlatım düzleminde şiirin çokyönlülüğünü

gösterirken, içerik düzleminde de anlamların çoğalışını belirtir. Dokunan bir gösterenler ağının, bir gösterilenler ağının da birlikte dokumasıdır bu. Oluşan kumaşın çok yönlülüğü altında bir de çok anlamlılık yatar. Atkılarını çözebildikçe, kumaşın çok yönlülüğüyle birlikte, anlamların çoğulluğu da çözülmeye başlayabilir. Ama dokunmuş bir kumaşın yapısını bozarken, atkılarını çözerken bütün bağlantıların yolunu da iyi saptayabilmemiz gerekir: Yoksa kumaş bir daha yeniden dokumamız olanaksızdır ya da bir başka doku, bir başka kumaş çıkar ortaya (Rifat, 1997, s. 68)

Şiir hakkında düşünen şairin yapı meselesine bu kadar eğilmesi, "Türk şiirinin köşe taşları" (Alpaslan, 2009, s. 437) ndan biri haline getirir. Çünkü bu şairler şiir yazmakla kalmamış aynı zamanda şiir hakkında da düşünen, söz konusu şiir olunca söyleyecek sözü olan şairlerdir.

Gözlerimin gemileri kuş istiyor
Açılıp kapandıkça sevdam
Kapamıp açılıyor bir mavi
Şahmaran süt istiyor kefeninden
Üç aylık ölmüş çocukların
Kerem ile Arzu geliyor Ash ile Kanber
Ay kana kana batıyor
(Süreya, Sevda Sözleri, 2015, s. 61)

Parça bütün ilişkisinden yola çıkarsak her bir mısranın bir önceki mısra ile bağlantı içinde olduğunu, onu hazırlayan bir zemin haline dönüştüğünü anlarız. Gözlerin gemiye benzetilişi, gözlerdeki açılıp kapanma özelliğini sevdaya yorması bunu gösteriyor. Halk edebiyatı geleneğinden yola çıkıp şiirde sapmayı gerçekleştirmesi Cemal Süreya'nın kelimelere yeni bir anlam arayışı ve katması gerçeğini bir kez daha teyit ediyor. Tarihsel bakış açısıyla yaşam, aşk, kent, uygarlık gibi konuları divan ve halk şiiri geleneklerinden de yararlanarak ele alan Cemal Süreya'nın, gelecekte yenilik yaratırken Türk şiirine yeni bir söyleyiş gücü getirdiği söylenebilir. "Aslında her sanat yapının bir gelenek bağı taşıması gereklidir. Ne ki bu doğal bir şey; zaten olan bir şey. Ancak gelenek bağı taşıyarak gelenek olduğu gibi sürdürmek çok ayrı şeylerdir." (Süreya, Şapkam Dolu Çiçekle, 2014, s. 72) Geçmişin birikiminden yararlanırken kendin-

¹ Mehmeti Rifat'ın Gösterge Avcıları kitabından geçtiği şekliyle alınmıştır.

den önce bir başkasıyla, başka türlü olmakla, benze(til)meyen, damıtılmış kelimeyle kabul edebiliriz ancak şairi.

Gelenekçiler şiir üstüne kafa yormuyorlar. Şiir üstüne kafa yormaktan ben şiirin nasıl olması gerektiğini anlıyorum. Bir sanat üstüne kafa yormak, o sanatın ulaştığı son ucu eski, yeni bütün serüvenlerin zenginliği içinde algılamak, tartışmak demektir (Süreya, Şapkam Dolu Çiçekle, 2014, s. 73-74).

Şiirde bir diğer önemli husus ise kişiliktir. “Şiiri organik bütünüyle, şairin kişiliğiyle şartlandırarak incelemek ya da değerlendirmek gerekir.” (Süreya, Şapkam Dolu Çiçekle, 2014, s. 247) Bu bir yalnızlıksa, doğa ise, yeraltı dünyasına ait bir yaşamın sinematografik şekilde tasvir edilışı ise, şairin kendi havasından, kendi kişiliğinden geçirerek yazmış olmasıdır. Ahmet Hâşim “melâli anlamayan nesle aşına değiliz”i, Hilmi Yavuz “hüzün ki en çok yakışandır bize”ye yontup, kendi kişiliğini ve damgasını vurmaya başaramamış ise bunda eşyayı ve yaşamayı kendi kavrayışının önemli bir etkisi vardır. İşte folklorda söyleyeni belli olmayan kelime kalıpları olduğundan, kişilik kazan(dır)maya elverişli değildir Cemal Süreya için. “Sanat soyuta doğru gittikçe kişilik daha bir önem kazanıyor. Hatta bir noktadan sonra soyut sanatı ayakta tutan tek şey kişilik oluyor” (Süreya, Şapkam Dolu Çiçekle, 2014, s. 198). Şiirde özü dile getirme açısından birçok şairin birbirine yakın durduğunu görmekteyiz. Ancak biçim, şairin sanatını yaratmada ve yaşatmada önemli bir unsurdur. Böyle şairlerin “şiirlerindeki asıl sanat, birbirine benzememeyi başardıkları noktaya yakın bir yerden, şiir bakımından daha üst bir kesitten sonra başlayacak” (Süreya, Şapkam Dolu Çiçekle, 2014, s. 211).

Cemal Süreya kendi dönemindeki şiir serüveninin üç kelimeyle özetlerken “şapkam dolu çiçekle” ifadesini kullanır. Orhan Veli’den İlhan Berk’e, Turgut Uyar’a, Gülten Akin’a kadar her biri ayrı bir kokuda, ayrı bir renkte birer çiçektir. Üstelik şapka çıkartan birer çiçek...

Büyük şairler “etkilenme endişesi” ile “benden önce bir başkası”nın varlığına işaret ettiğinde, “taklit etkinin ayrı ayrı şeyler ol-

duğu yeni bir gerçek değil. Taklit olumsuzdur, etkilenme ise yerine göre bir faydası vardır. Taklit etkilenmenin bir noktadan sonraki soysuzlaşması oluyor galiba” (Süreya, Şapkam Dolu Çiçekle, 2014, s. 199). O zaman şair kendini nasıl yenilemeli? Şiirini olduğu gibi sürdüren kimse kolayca kaçmakla, edindiği ustalığın üstüne yatmakla suçlanması doğru mu? Şiirde ağırlık noktasını meydana getiren şey kişilikse “şair şiirini yenilerken kendini tanıyarak, bilerek bu işi yapmalıdır diyeceğiz” (Süreya, Şapkam Dolu Çiçekle, 2014, s. 237). Yani Cemal Süreya’ya göre, şair şiirini yenilerken kendini tanımayı bilmelidir.

Sonraki aşamalarda Anadolu tarihsel düzlemde şiire dâhil edilir. Şeyh Galib, Pir Sultan, Yunus Emre, Köroğlu’yla “aklım fikrimi takıp Mecnun’a” divanece gezilir Anadolu. Sadece bir şiirinde bile hayatına dair anılar coğrafyayla, kadımla, resimle, aşkla, yalnızlıkla ve umutla tekrar dirilir. Eşine yazdığı mektupta, kendisine bu kadar düşkün olmasını, anne eksikliğine bağlar. Kadımla anne yer yer birleşmesi belki bundan ötürüdür.

Çalışmamızda, Cemal Süreya’nın nesirlerinden hareketle kelime, şiirde kişilik, şiirde imaj, kelimenin çağrışımsal özelliği, biçim ile ilgili düşüncelerine yer verdik. Cemal Süreya’nın şiire dâhil getirmiş olduğu düşüncenin, kendi şiirinde işlemesi ve bunu sonuna kadar ilerleyen bir çizgide yapması onu diğer şairlerden farklı kılan özelliğidir. Daha şiir kitabını çıkarmadan “Folklor Şiire Düşman”ı yazması, “Şiir Anayasaya Aykırıdır”, “Şiirde İmajların Eşitliği” ve “İmgenin Kökleri” ile söz konusu şiir olunca söylenecek sözün olması, şiirsel gerilimi gerçekleştirmesi bu düşüncemizi kanıtlar.

1. KAYNAKÇA

- Aksan, D. (1995). *Şiir Dili ve Türk Şiir Dili*. Ankara: Engin Yayınları.
 Alpaslan, G. G. (2009). Metinler Arası İlişkiler Işığında Cemal Süreya Şiirinin Bileşenleri. *Turkish Studies*, 435-463.
 Gündoğdu, A. E. (2010). Cemal Süreya’nın Şiirinde Şapmalar. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 263-275.
 Güneş, Z. (2007). *Cemal Süreya’nın Şiir Dili*. İstanbul: Dergâh Yayınları.
 Rifat, M. (1997). *Gösterge Avcıları, Şiiri Okuyan Şairler 1*. İstanbul: YKY.
 Süreya, C. (2014). *Şapkam Dolu Çiçekle*. İstanbul: YKY.
 Süreya, C. (2015). *Sevda Sözleri*. İstanbul: YKY.

Ömer YÜZÜCÜ
Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni

CEMAL SÜREYA’CA KONUŞMAK

Deneme

Cemal Süreya’ca konuşalım biraz, ona kulak verelim, o anlatsın, belki kendimizden bir şeyler buluruz mısralarında. Ahh! Annesizliği nasıl bilir Cemal Süreya, küçük yaşta anne özlemini kim daha iyi anlatabilir? Kalbinde öldürülen kuşu... Peki ya babasızlığı... “Sizin hiç babanız öldü mü benim bir kere öldü kör oldum” satırlarındaki acıyı nasıl da hissettiriyor. Sürgünler onun hüznü yamı. Anne babasının katili aklımdan hiç çıkmaz, o yolculuk, o havlamalar, o polisler diyor ya şiirinde. Aşk ne güzel anlatır ne güzel sever Cemal Süreya. Fotoğraflarını açıp yüzünün en ince ayrıntısını inceleyecek kadar sever annesini. Uzaktan sevmelerin birincisidir. 5.45 vapurunda uzaktan seyrederken görürüz onu ya da öyle uzaktan seviyorum ki seni, elini tutmadan, yüreğine dokunmadan, gözlerine dalıp gitmeden satırlarına takılı kalırız. Bekleyişleri var Cemal Süreya’nın “şimdi açsam pencereyi sen gelsen...” Özleyişleri var özmek ölmekten iki harf fazla deyişleri var, bağımlıkları var sigaraya, aşka. İki cümleyle ne de güzel özetliyor hayatı: “Hayat kısa kuşlar uçuyor.” “Şiirim tamamlanmamış bir şiirdir. Sanırım hiç bir zaman da tamamlanmayacak; çünkü tamamlanacak nitelikte bir şiir değil o” diyor. Cemal Süreya... Öldü ve şiirleri yarım kaldı.

Ayşenaz Aslı Bakır 10/B

CEMAL SÜREYA’YA DAİR

Deneme

Edebiyatımızın usta olan şairlerinden biri. Önemli biri. Cemal Süreya’nın dilinden onun anlatımından ve yaşadıklarından bir şeyler çıkaralım hadi. Hayatına nasıl ve nereden gireceğimi bilemiyorum. Ama bir yerlerden başlayalım. Süreya kendine özgü bir akım yaratarak şiire yeni bir yer edindirmiştir. Hayatını ben anlatamam, ondan iyi kim anlatabilir?

Annesini genç yaşta kaybetmiş ve babasının yaptığı evliliklerden de memnun olmayan biri acaba bize neler kazandırmıştır? Ortaokulda âşık olmuştur, Seniha Hanım’a. Birlikte şiirler yazan kadına. Mesela bir şiirinde şöyle der: “Okyanusta ölmez de insan gider bir kaşık sevdada boğulur.”

Bir kaşık sevda kelimesini günümüzde kullanabilecek kimse yoktur. Burada bir umut vardır, o umut hep var. Ve tabii ki babasının ölümüyle biraz daha eksilen Cemal Süreya’nın sürgünde ölen Hüseyin Bey için yazdığı şiir unutulmazdır. “Sizin hiç babanız öldü mü?” Peki ya sevgilim ben şimdi... Şiiri, kim bilir hangi kadına hangi aşkına yazdı bu şiirini. “Sevgilim ben şimdi büyük bir kentte seni düşünmekteyim, Elimde uçuk mavi bir kalem cebimde iki paket sigara.”

“Her ölüm erkendir” diyen Cemal Süreya uzun bir ömür yaşamayacağını bile bile mi yazmıştır Üstü Kalsın şiirini? Ama doğru ya sadece 59 yaşındayken üzüntüden alkole sarılıp hayata veda etmiştir. Ve Cemal Süreya der ki:

“Ölüyorum tanrım,
Bu da oldu işte.

Her ölüm erken ölümdür,
Biliyorum tanrım.

Ama ayrıca, aldığım şu hayat
Fena değildir...

Üstü kalsın...”

Benim kalemimden bu kadar döküldü Cemal Süreya. Sonuçta; edebiyatımızda çok önemli yeri olan bu şair uzun uzadıya konuşulmayı fazlasıyla hak ediyor değil mi?

Fatma Esra Bayar 10/A

Sanlıurfa

Hazırlayan: Arda Haliloğlu

Harran

“Harran’ın tarihi bir yer olduğunu, dünyanın ilk üniversitesinin burada bulunduğunu söylediler. Çok etkilenmişim.”

İsmet Naz ATEŞ

Perşembe günü Göbeklitepe ve Harran gezisi vardı. Geziye gideceğimiz için sabırsızlanıyordum. Neyse ki perşembe günü gelmişti. Okulda biraz vakit geçirdikten sonra bizi geziye götürecek servislere bindik. Büyük bir heyecanla yerlerimize oturduk ve yola çıktık. Harran’a vardığımızda öğretmenler bize Harran hakkında bilgiler sundular. Harran’ın tarihi bir yer olduğunu, dünyanın ilk üniversitesinin burada bulunduğunu söylediler. Çok etkilenmişim. Sonra bu üniversitenin büyük bir depremde yıkıldığını öğrenince biraz üzüldüm. Bir de orada kule benzeri bir şey gördüm. Merak edip öğretmenime sordum. Benim kule dediğim şey, tarihi bir gözlemeviymiş. Dönemin bilim insanları uzayı incelemişler. Hatta ay ile dünya arasındaki mesafeyi bile ölçmüşler.

Gözlemevinin birkaç metre ötesinde arkeologları gördüm. Hemen yanlarına gitmek istiyordum. Neyse ki fotoğraf çektirdikten sonra arkeologların yanına gittik. Onların nasıl hassasiyetle çalıştıklarını yakından gözlemledikten sonra onlara el sallayıp oradan ayrıldık. Sonrasında takı ve hediyelik eşya satan bir yere geldik. Biraz da orayı gezdik.

Celeli epey olmuştur bu yüzden karnımız acıktı. Otobüslere binip büyük bir heyecanla yemek yemeyi bekliyorduk. Neyse ki müzeye ulaştık. Herkese istediği yemek geldi. Yemeğimizi yedikten sonra otobüslere bindik. Sıra gelmişti Göbeklitepe’ye...

Uzun bir yolculuktan sonra bir açık hava müzesine geldik. Orada eski çağlardaki insanları gösteren 3D bir film izledik. Size bir sır vereyim: Biraz korkunç görünüyorlardı. Film kısa olduğu için birkaç kez izledikten sonra müzenin otobüsleriyle gerçek mekana geldik. Burada eski çağlardan kalma taşlar vardı. Taşların üzerinde ise çeşitli hayvan figürleri... Bu kadar eski bir tarihe sahip olduğumuzu görmek şaşırtıcıydı.

Müzenin orada da fotoğraf çektirdikten sonra otobüsle müzenin yakınındaki bir mağazaya gittik. Oradan her şeyi alabilirdik. Ben bir anahtarlık aldım. Anahtarlığın üzerinde bir sütun vardı, altında Şanlıurfa/Göbeklitepe yazıyordu. Yeni anahtarlığımı çok sevmişim. Artık yolculuğun sonuna gelmiştik. Çok yorgunduk. Kendi servislerimizle evlerimize döndük.

Bu gezi benim en güzel anım oldu. Hiç unutmaya-
cağım...

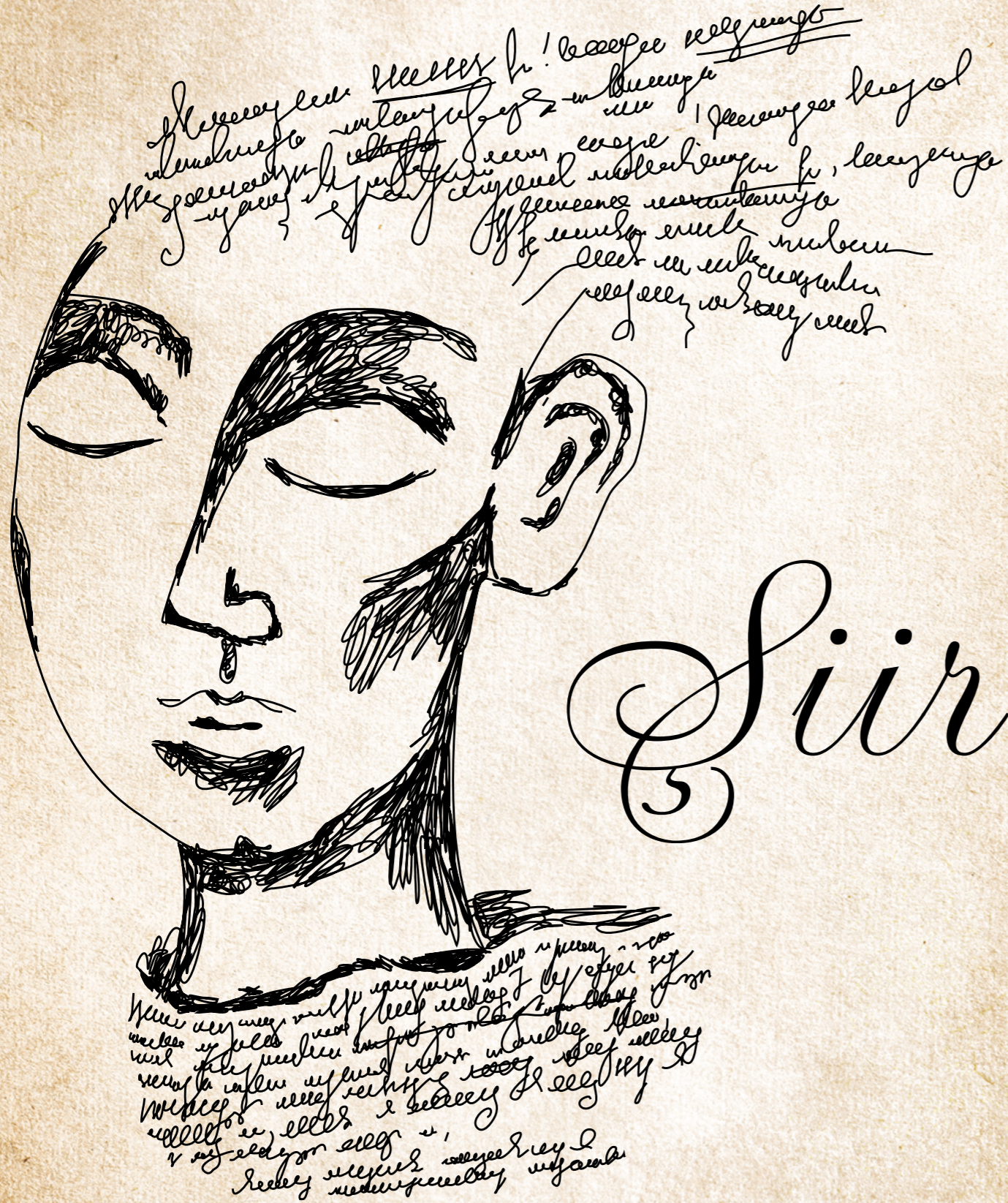
Göbeklitepe

“Bu kadar eski bir tarihe sahip olduğumuzu görmek şaşırtıcıydı.”

İsmet Naz ATEŞ

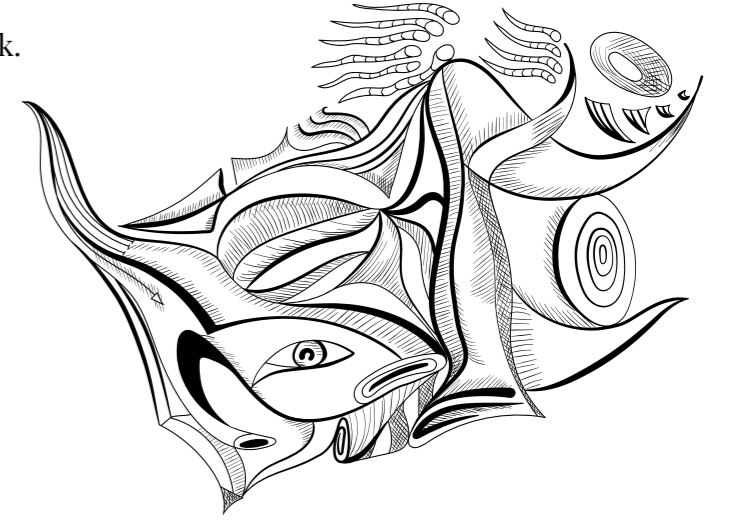
Şiiri-i mukaddestir, onun özü
Tetkik ve terkiptir usulü
Ah, o ne ihtişamlı raks ediş!
Ah, o ne güzel söyleyiş!

Tek bir hata edebilecekken tar-u mar.
Bedbahtken bir anda, edebilir berhudar.
Kaynaştırılır uyum içerisinde her bir renk.
Ah o ne muhteşem âhenk!

Hüviyet-i millet korunur şiirle.
Duyguyla dokunur her bir dize.
Ah o ne iğneleyici kinaye!
Ah o ne harika kafiye!

Farklı yönlerini gösterir her bir nakarat.
Ah o ne olağanüstü belagat!
Ah olsa keşke ezelden ebede!
Ah mükemmellik ne de yakışıyor şiire!

Gazal Nur AKBAŞ - 9/A

Bazen karanlıktır her şey. Bazen de karanlık içindeki aydınlık sensindir.
Bazen susamazsın. Bazen de karanlığın ile gömülürsün ebedi sessizliğe.
Bazen insanlardır dostun, bazen duvarlardır sırdaşın.
Bazen yaşamak istersin her şeye rağmen, bazense ölümü istersin hayattan ötürü.
Bazen seversin...
Bazen yanında olmak istersin ama olamazsın.
Bazen ölüme yaklaştığını hissedersin. Ama gitgide uzaklaşırsın.
Bazen nefes almaya çalışırsın batan dikenlere rağmen.
Bazen bittim dersin ama tekrar kalkarsın.
Bazen gülmek istersin doya doya.
Bazen tutunmak istersin birine.
Bazen tutunursun...
Bazen kaybolmak istersin hayatın içinde.
Bazen akıp gitmek istersin.
Bazen gidersin...
Bazen bunalırsın ve uyuşmak istersin.
Bazen ağlarsın...
Bazen aynadaki dağılmış görüntüne bakarsın.
Bazen yıkılırsın...
Bazen insanları tanımayıymuş gibi seni anlamalarını beklersin.
Bazen umudun biter.
Hislerin biter.
Bazen yine de gülümersin.
Ama bazen toparlanamazsın.
Ve bazen,
Çoktan bitmiş olursun...

Irmak ASLAN - 10/C

Nar

Eskitme bulutlardan düştün,
Gözlerimin eskimeyen toprağına.
Gri dumanların içinden,
Gece kuşlarının peşinden,
Rükuya durdu kalbim.
Siyah saçları denizin dalgasına vuran taze,
Al beni, dibi uykusuz kuyulara at.
Yeni doğan kokunla sar beni,
Yangından kurtulan kirpiklerimi say,
Daha kaç ok yaydan çıkar da bulur seni.
Bir umut çığığı saldım gökyüzüne,
Suya vuran aksimdir sesim
Duy beni.
Alımın çizgilerinde nar taneleri,
Avucuma düşecek
Eksik olma, bul beni.

Emre ÇOBAN - Türkçe Öğretmeni

Bir Albatrostur Uçmak

Gökyüzünde süzülürken anlamaktır özgürlüğü
Bir albatrostur uçmak;
Unutmazsın düştüğünü
Kilitlenir kanatları,
Dünya'nın mavi çatısında
Hayat bir düş gibi gelir
O zaman başlarsın bir yolculuğa
Dostunu bulur ve sadık kalırsın ona
Yıllarca sürer bu yolculuk;
Sadık kalmak, özgürlüğü tutmak, dostu unutmamak.
Çünkü bir albatrostur uçmak...

Mehmet Emre KORKMAZ - Harezmi Sınıfı

Sonsuzluk

Rüzgarlı bir gecede
Dalmıştım uzaklara.
Bir albatros kuşu kondu umutlarıma,
Kovdu korkularımı gri kanatlarıyla.
Barışın olmadığı yerde
Sevgiyi öğretti.
Sevginin olmadığı yerde sadakati...
Uç albatros kuşu,
Uç özgürlüğüme, çocukluğuma uç.
Uç ki sonun zannedildiği yerde
Sonsuzluğu görebileyim.

Pelin Su SAATÇİ - 7/A

Su Serpmişim

Su serpmişim ağlayan yâr üstüne
Duydum karşı minarede okunan yatsıyı
Dalıp gittim mezara düşen ilk gözyaşına
Görüp acıdı bu halime dört duvarım

Biz ne ettik, ne gördük yaşamak dendi de...
Sessiz, dilsiz kimseleri kestirdik gözümüze
Kalabalık ağızlı gündüz savaşlarda, savaştık
Eğer bu bir ölümse ben yıllar yılı, neyi yürüdüm?

Musa DENGİZ - 10/D

Yağmurda tenine deyip düşen damlalar kararsız gibi
Konuşmak istiyorlar sanki; ama susup duruyorlar
Karanlıkta tek başına sessiz sessiz ağlayan yaralı bir çocuk gibi,
Paramparça olan kalbini hiçbir şey yokmuş gibi yapıştırmaya çalışan meczup gibi,
Yaşadığı her şeyi gizleyip mutlu görünen parya gibi,
Ben gibi,
Kokunda bir hoşluk var hissedemediğim kadar derin,
Koklamaktan korktuğum kadar baştan çıkarıcı
Zamanın her saniyesi bu kadar önemliken nasıl oldu da hep seni düşündüm
bunca saat bunca gün
Ama benim için bir önemi yok
Belki de yine severim yeni başlayan ömrümde seni
Bu arada kıştan artık korkmuyorum üşümekten korkmuyorum çünkü ne zaman
üşüsem aklıma getiririm seni ve gülüşünü bilirim ki her zaman ısıtır buz gibi kalbimi
Merak etme yalnız değilim
Sen gittiğinden beri duvarlarla konuşuyorum
Belki de aklıyı yitirdim seni düşünmekten
Ama konuşsa şu duvarlar ki seni sana anlatsa
Şimdi meşgul etme beni ve dertlerimi
Çünkü biz biraz daha seni düşünmek istiyoruz.

Bana deli diyorlar garip.
Galiba tatmamışlar ölüp yeniden dirilmeyi ya da dirilmiş gibi yapmayı
Ama ben biliyorum
Nasıl yoklukta var olduğunu,
Nasıl hem ölmek hem yaşamak istediğini
Ama gelmiyor içimden bir şey söylemek
Haykırmak istiyorum, bana bakmayan gözlerde kaybolduğumu
Bana sıkılmayan kokularda boğulduğumu
Belki doğru belki yanlış ama ne fark eder ki
Söz geçiremiyorum zaten
Sus konuşma diyemiyorum
Sadece neden güldüğünü sorabiliyorum
Yeniden ölmeye bu kadar yakinken neden güldüğünü
Şu akşam vakti güneş doğdu nasıl gülmeyeyim diyor bana
Ee o da haklı herkesin akşamını güneş aydınlatmaz.

Elif Sumru HAYIRLI - 10/B

ŞİİR DENİNCE

Şiirler söylemek istiyorum, bağırarak istiyorum. Yüreğimin yükünü bırakmak istiyorum şiirlere.
Denizlere doğru söylemek istiyorum; sonsuzluğa, rüzgârlara söylemek istiyorum götürsün uzak-
lara benliğimi, dağlara söylemek istiyorum dayanabilir mi mısraların heybetine?

Bağırarak istiyorum, şiirler söylemek istiyorum. Ben sana mecburum demek istiyorum, yaşamak
demek istiyorum, İstanbul'u dinlemek istiyorum gözlerim kapalı, kuşlara söylemek istiyorum
"hayat kısa kuşlar uçuyor", ağlamak istiyorum duyar mısınız sesimi mısralarımda? Üçüncü şahıs
olup şiirler dinlemek istiyorum. Ben mısralarda kaybolmak istiyorum, üstüm başım şiir koksun
istiyorum. Şiirler söylemek istiyorum, çocukça bir heyecanla bağırarak söylemek istiyorum, şiirle-
re karışmak istiyorum.

Ayşenaz Aslı BAKIR - 10/B

Hikaye

Kar Taneleri

Bulutlar beyaz bir örtü gibi serpilmişti gökyüzüne. O sabah, kar taneleri denizin üstünde ilerleyen bir dal parçası gibi ahenkli bir şekilde yere düşüyordu. Ali Fuat Bey ve Zeliha Hanım beyaz ahşap masanın yanında oturuyorlardı. Etrafta yere düşen kar tanelerinin çıkardığı hafif bir ikiliden başka ses yoktu. Birden evin içinde küçük ayak sesleri duyulmaya başladı, gelen iki yaşını yeni doldurmuş üç yaşındaki kızları Zehra idi. Ali Fuat Bey yere düşmüş eski bir kitabı yerden kaldırır gibi Zehra'yı kucağına alıp kollarıyla sardı. Zeliha Hanım da Zehra'nın saçlarını okşadı. Sonra Ali Fuat Bey eline aldığı kitabı yerine koyar gibi Zehra'yı kucağından indirip mermer merdivenden üst kata çıkararak odasına gitti. Saat 6.30'da evden çıkması gerekiyordu. İstasyona gidecekti. Ali Fuat Bey trende makinistlik yapıyordu. Her hafta hava durumu nasıl olursa olsun pek umursamaz, bazen uzun bazen de bitmek bilmez yolculuklara çıkardı. Bugün de uzun bir yolculuğa çıkacak idi. Zeliha Hanım ile beraber eşyalarını hazırlayıp bavuluna yerleştirdi. Eşyalarını hazırladıktan sonra kırık beyaz gömleğinin kahverengi keten pantolonunu giydi. Bu sırada Zehra pencerenin önünde durmuş derin gözlerle dışarıyı izliyordu. Merdivenden ağır adımlarla Ali Fuat Bey indi, elindeki bavulu yere indirip Zehra'nın üşümüş yanaklarından öptü. Zeliha Hanım elindeki siyah paltoyu Ali Fuat Bey'e uzatarak "Dikkat et raylar buz tutmuştur." dedi. Bunu dedikten sonra başını hafif sağa döndürerek Zehra'ya baktı. Zehra pencereden dışarı bakıyordu. Kar taneleri hala birbiriyle ve uyum içinde yere iniyordu. Ali Fuat Bey, Zeliha Hanım'a sarılıp "Allah'a emanet olun" diyerek dışarı çıktı. Bu seferki yolculuk üç gün sürecek. Zehra, babası Ali Fuat Beyin evden çıktığını fark etmedi bile. Zeliha Hanım yavaş adımlarla beyaz ahşap masanın yanına oturarak ince dudaklarıyla masanın üstündeki çayı yudumladı. Ayağa kalkıp perdeyi aralayarak düşünceli gözlerle dışarı baktı. Etrafta ahenk içinde düşen kar tanelerinden başka hiç bir şey görünmüyor

idi. Ali Fuat Bey'in gitmesinden bu yana üç gün geçmişti. Zeliha Hanım düşünceli gözlerle dışarı baktı. Etrafta ne birisi ne de kar taneleri vardı. Güneşin son ışıklar da kaybolduktan sonra kapı güçsüz bir şekilde çalındı. Zeliha Hanım hızlı adımlarla koridordan geçip kapı koluna uzanarak kapıyı açtı. Kapıdaki Ali Fuat Bey'le aynı istasyonda çalışan Hüseyin Efendi idi. Küçük adımlarla içeri girdi Hüseyin Efendi, Zeliha Hanım ürkmüş bir şekilde "Hayrola Hüseyin Efendi neden geldiniz?" Hüseyin Efendinin sesi çıkmadı. Zeliha Hanım aynı ürkmüştü "Herhalde yollarda bir sorun çıktı. Ali Fuat dün gelmedi bir haberin var mıdır?" Hüseyin Efendi'den ses çıkmı-

yordu. Zeliha Hanım "Hüseyin Efendi sana diyorum! Bugün aklın epey bir dalgın "Hüseyin Efendi garip bir ses tonuyla konuşmaya başladı. Zeliha Hanım, Hüseyin Efendi'nin dediklerinden bir şey anlamıyordu. Hüseyin Efendi'nin ağzından son olarak şu sözler çıkmıştı: "Ali Fuat Bey, dün Hakk'ın rahmetine kavuştu. Başınız sağ olsun." O gün Ali Fuat Bey'in olduğu vagona tren raydan çıkmış

trenin deposu patlamıştı. Ali Fuat Bey orada can vermişti ve bitmek bilmez bir yolculuğa çıkmıştı. Zeliha Hanım'ın ela gözlerinde yaşlar süzölmeye başladı. Yan odada Zehra duyup korkar diye sessiz bir şekilde ağlıyordu. Zeliha Hanım o halde gören Hüseyin Efendi de kendini tutamayıp ağlamaya başladı. İkisinden de ses çıkmıyor, kıpırdamıyorlardı. Bir süre sonra kapıdan küçük adımlarıyla Zehra geldi. Zehra'yı gören Zeliha Hanım gözyaşlarını silerek, Zehra'ya sarılıp saçını okşamaya başladı. Zehra olanlardan bihaber annesinin ela gözlerine bakıyordu. Zeliha Hanım o gece evin bahçesinde oturup gökyüzünü seyrederek rahatlayana kadar ağladı. O sırada Zehra ise çoktan olanlardan habersiz uyuyordu. O

geceden sonra aradan uzun yıllar geçti. Zeliha Hanım ile Zehra bir şekilde geçindiler. Zehra ikinci sınıfa başlamıştı. Zayıf ve narin bir kızdı Zehra. O da babası gibi her sabah erkenden kalkar okula giderdi. Okulun ilk haftalarıydı. Zehra erkenden kalkıp hazırlandı. Annesinin elinden tutarak eve gitti. Zeliha Hanım Zehra'yı okula bırakıp eve döndü. Zehra sınıfına çıkıp yerine oturdu. Gün çok hızlı geçmişti. Son ders öğretmen öğrencilerden babalarını anlatan bir kompozisyon yazmalarını istedi. Ve ders bitti. Zehra eşyalarını toplayıp çıktı. Yavaş adımlarla eve gidiyordu, düşünceliydi. Babasını yani Ali Fuat Bey'i düşünüyordu ama hatırlamıyordu. Nihayet eve varmıştı. Zeliha Hanım yemek yapmış yemeği beyaz ahşap masanın üstüne koymuştu. Zehra annesiyle beraber yemeğini yedikten sonra küçük odasına gitti. Babasını düşünüyordu ama hala hatırlamıyordu. İçeriye gidip Zeliha Hanım'a sormak istedi ama vazgeçti. Küçük karyolasına uzanıp uykuya daldı. Maalesef Ali Fuat Bey'i hatırlamıyordu. Güneş doğmuş ve sabah olmuştu. Zehra yine erkenden kalktı, okula kıyafetlerini giydi ve pencereden dışarı baktı. Kar taneleri ahenkli bir şekilde yere iniyordu. Sonra kafasını sağa çevirdi ve beyaz ahşap masanın yanında oturan annesini gördü. Annesinin yanına gidip babasını sormak istedi ama yine vazgeçti. Çantasını sırtına takıp annesine sarılarak dışarı çıktı. Yavaş yürüyordu, yine babasını düşünüyordu. Nihayet okula varmıştı. Sınıfa girdiğinde öğretmen ödevleri kontrol ediyordu. Öğretmenenden özür dileyerek yerine geçti. Öğretmen hemen Zehra'nın yanına gelerek "Ödevin nerede Zehra?" dedi. Zehra sesini çıkaramadı, ürkmüştü. Öğretmen aynı ses tonuyla "Ödevin nerede?" diye sordu. Zehra'nın dili biraz çözülmüştü. Hafif bir ses tonuyla "Öğretmenim ben....." tam öğretmenim benim babam yok diyecekti ki öğretmen Zehra'nın yüzüne hiddetli bir şekilde tokat attı. O zamanlar zayıf ve cılız olan Zehra'nın burnundan kanlar akmaya başladı. Gözünden yaşlar akarak sınıftan çıktı ve bahçeye gitti. O an okulun bahçesinde ahenkli bir şekilde yere düşen kar taneleri beyaz bir havlu gibi Zehra'nın burnundan akan kanı okşarcasına temizledi ve bir çift kol gibi etrafını sardılar. İşte o gün kar taneleri ahenkli bir şekilde yere düşmeye devam etti.

Rotinda ÖZKAYNAK - 10/A

Dünyanın En Ünlü Ve En Şanslı Uçan Aslanı

Benim adım Alex. Dünyanın en ünlü ve en şanslı uçan aslanıyım. Aslanlar hiç uçar mı diye soran gözlerle bakmayın bana öyle. İnsanların uçuşması nasıl sizi hiç şaşırtmıyorsa bizim uçuşmamızı da kabullenmelisiniz. Afrika düzlüklerinde ava çıkan, ormanlar kralı aslan mı kaldı bu devirde? Ben Dublin doğumluyum. İlk uçuşumu da şu an çalıştığım yer olan San Diego'ya gidebilmek için oradan yapmıştım. Bu zamana kadar hayatımda bırakın yabancı bir ülkeye gitmeyi, doğduğum hayvanat bahçesindeki kafesimden dışarı adımımı bile atmamıştım. Doğuştan tembel bir kediym galiba ben. Neyse, nasıl uçtuğumu anlادınız. Şimdi neden dünyanın en şanslı aslanı olduğumu anlatabayım.

İşim gereği San Diego'ya geldikten sonra çalıştığım şirket sağ olsun özel kafesli bir uçak imal etti. Tek motorlu Spirite of St. Louis tarzı

bir uçak; ama daha kısa kanatlı... İçine de yakıtını, suyunu, sütünü doldurdular. Onlar için ne kadar değerli olduğumu anlamışsınızdır. Şimdi düşünüyorum da ben aynı zamanda dünyanın özel uçağa sahip tek aslanıyım galiba. Uçak havalandıktan kısa bir süre sonra motoru teklemeye başladı. Arizona'nın üzerinden geçerken de tamamen durdu. Düşüşümü hayal meyal hatırlıyorum. Hayvanat bahçesinde geçen çocukluk yıllarım gözlerimin önünden bir film şeridi gibi akıvermişti. Ölmedik. Ne ben ne de pilotum... Kafesim bile sapasağlam duruyordu. Sanırım pilotun yüzündeki mutluluk ifadesinin bir sebebi de buydu. Bu ıssız yerde yardım istemek için yollara düşmeden önce bana birkaç gün boyunca yetecek yemek ve su vermeyi de ihmal etmedi. O gittikten tam dört gün sonra yardım ulaştı. Sonradan öğrendiğime göre, pilotun telefonuna çıkan şirket görevlisinin ilk sorusu, benim iyi olup olmadığım. İyiydim hem de çok iyi. Aslan gibi...

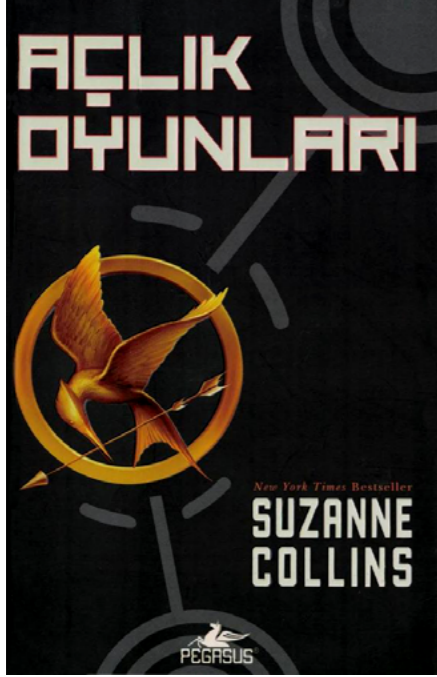
Atlattığım bu uçak kazası unvanlarıma bir de "en şanslı"yı eklemiş oldu. Ünüme ün kattı. Kısa bir tedavi sürecinin ardından toparlanmış ve tekrar iş başı yapmıştım. Boğazımı temizledim, sesimi kaydedecek gramofonun yanına yaklaştım. Kameranın hemen yanında duran yönetmenin "ışıklar, ses, motor" diyen komutunu duyunca, kafamı önümdeki çemberden çıkarıp olanca heybetimle kükredim.

Musa DENGİZ - 10/D

AÇLIK OYUNLARI (Kitap)

Geçmişte yaşanan ve dünyayı harap eden küresel felaket sonrası dünya üzerinde yaşanılabilir kalan tek yer olan, eskiden Kuzey Amerika olarak bilinen ve yeni adıyla Panem, Capitol adlı başkent ve her birinin kendine has çalışma alanları olan on üç mntıkadan oluşmaktadır. Daha sonra yaşanan birtakım olaylar nedeni ile mntıklar Capitol'e karşı ayaklanırlar, bu ayaklanma birçok ölüm ve başarısızlık ile sonuçlanır. 13. Mntika haritadan silinir. Gücü avuçlarının içinde tutan zalim kesimin mntıkların bilmesini istediği bir şey var: **“İstedikleri zaman, istedikleri şekilde onları da yok edebilirler.”**

“Açlık Oyunları da bunu her daim hatırlatabilmek için kullandıkları bir araç. Ölümcül, yıkıcı, vahşi bir araç.”² (Damla Köseoğlu) Mntıkların mağlubiyeti sonucu her yıl on iki mntıkadan iki kişi olacak şekilde seçilen bir erkek ve bir kız yaşları 12 ila 18 arasında değişen toplamda yirmi dört haracın ölümüne savaştığı bir araç. Sonunda ise tek bir kişi hayatta kalacak ve mntikasını kazandığı yıl boyunca refaha kavuşturacaktır. Ancak bunun için yapılması gereken ve insanın ruhunda korkunç bir yara açacak bir şey var. Asla eskisi gibi olamayacağı. Aralarında küçük çocukların da olduğu diğer 23 kişinin ölümünü izlemek hatta bunu bizzat kendisinin yapması.

Acımasız ve korkutucu bu gerçeklikte adaletsizliğin en çok fark edildiği ve en fakir mntika olan 12. Mntika da yaşayan ana karakterimiz birbiri ardına sıralanan gelişmeler sonucunda kendini bu despotik dünyanın ortasında sıkışıp kalmış bulur. Yaşadığı zorluklar ve onun karakterinin nasıl geliştiği, farkındalığının nasıl arttığını okurken okurun ufkunu da geliştirmeyi amaçlayan bu kitap New York Times Bestseller, USA Today Bestseller, New York Times Yılın Unutulmaz Kitabı ve bunlar gibi birçok ödül sahibi olmuştur.

Oyunlar ve entrikalarla dolu zalim bir dünyada hayatta kalmaya çalışmanın çaresizliğini ve çaresizlik karşısında insanın neler yapabileceğini çarpıcı bir şekilde gözler önüne seren kitap sizi birçok farklı duygunun içine çekebiliyor ve bunu yaparken anlatımı da sizi sıkıyor.

“İlk kitap itibariyle seriyi sadece normal bir fantastik kitaplar dizisi olarak nitelendirmek yanlış olur. Günümüzden çok sonraki dönemleri anlatan Açlık Oyunları her devrin sorunlarını anlatıyor: Yoksulluk, yaşam savaşı, insanların canını hiçe sayan otorite. Suzanne Collins yeni bir düzen, yeni bir ülke, yeni karakterler yaratmakla kalmıyor fantastik öğeleri çok önemli bir konuyla birleştiriyor: “Mutlak hâkimiyet sahiplerinin insanlara gücün kimde olduğunu göstermeye yönelik dürtüleri.”³

“Açlık Oyunları hayal gücünüzü zorlamanın yanında sizi dünyanın gerçekleri, güç-zayıflık, otorite-halk gibi konular üzerinde de düşünmeye itiyor.”⁴

Açlık Oyunları, Ateşi Yakalamak ve Alaycı Kuş olmak üzere üç kitaptan oluşan Açlık Oyunları Serisi bilindiği üzere beyaz perdeye de aktarıldı. Her kesimden insanın mutlaka okuması gereken bir kitap olan Açlık Oyunları insanı çektiği evren ile bambaşka bir eser.

Aslı Tuba Ağdemir - 10/A

1 Köseoğlu, Damla, 1000 Kitap, 2 Köseoğlu, Damla, a.g.e., 3 Köseoğlu, Damla, a.g.e., 4 Köseoğlu, Damla, a.g.e.

SAMİ PAŞAZADE SEZAI'NİN “SERGÜZEŞT” ADLI ESERİNİN TAHLİLİ

(Kitap)

Realist bir bakış açısıyla yazılan Sergüzeşt, Kafkasya'dan getirilmiş bir esirin hayatını ele alır. Esirin adı Dilber'dir. Olay örgüsü Dilber'in, Mustafa Efendi'nin evine satılmasıyla başlar. Dilber bu evde esaret duygusunu iliklerine kadar hisseder. Bir gün dayanamaz. Ve evden arkadaşına kaçır. Fakat acımasız hanımı onu yakalar ve azabı daha da şiddetlenir. Bir gün Dilber başka bir eve satılır. Bu evde elit bir ressam olan Celal Bey yaşıyordu. Celal Bey, Dilber'in yüzündeki masumiyeti, çaresizliği model olarak kullanarak resimlerine yansıtır. Bir zaman sonra Celal Bey ve Dilber'in saf aşkı başlar. Fakat Celal Bey'in annesi aşalete çok önem veren biridir. Bu ilişkiyi onaylamaz ve Dilber'i, Mısır'a satar. Celal Bey Dilber'sizliğe dayanamayarak beyin iltihabı geçirir. Dilber'in satıldığı evde ise Cevher Ağa vardır. Bu adam da Dilber'e tutulmuştur. Dilber'in bir derdi olduğunu anlayınca onu evinden kaçırarak İstanbul'a gitmesini sağlayacak bir yol bulmuştur. Ancak Dilber'i penceresinden aldıktan sonra merdivenin altında can verir. Dilber ise yol iz bilmediği Mısır'da çaresiz kalır. Roman, Dilber'in kendini Nil Nehri'ne atmasıyla sona erer.

Esirin küçüklüğünden beri soluk benizli, uçuk renkli olması bize Sami Paşazade'nin eserlerin fiziksel özelliklerini iyi gözlemlediğini gösterir. Sami Paşazade'nin annesinin de Kafkasya'dan gelen bir

esir olduğuna bakılacak olursa romanın yazarın annesinin hayatından esinlendiği söylenebilir. Bu sebeple realist bakış açısıyla yazılmıştır diyebiliriz. Ancak romanın realist olduğu kadar da romantik yanları da vardır. Örneğin başkarakter Dilber'in Celal Bey ile olan sevdası bize romanın romantik yönünü sergilemektedir. Ayrıca Cevher Bey'in, Dilber'in mutluluğu için kendi sevdasını hiçe sayıp canını vermesi romanın fedakârlık yönünü ele almamızı sağlar.

Dilber'in küçüklüğünde evinden kaçıp arkadaşı Latife'nin evine sığındığı bölümde yazarın olaya duygularını kattığını görebiliyoruz. “ZAVALLI ÇOCUKLAR!” diye giriş yapıp kendi düşüncelerinden bahsetmesi bize yazarın nasıl bir çocukluk geçirdiği hakkında bilgi verir.

Celal Bey'in birçok sanat dalı ile ilgilenen, birçok ülke gezmiş, aydın bir insan olması gibi özelliklerin; Sami Paşazade'de olması, yazarın kendini Celal Bey ile özdeşleştirdiği düşüncesine kapılmamıza sebep olmaktadır.

Romanın; buluşamayan sevdahlardan Celal Bey'in beyin iltihabı geçirip Dilber'in de kendini Nil Nehri'ne atması gibi trajedik bir sonla bitmesi okuyucuyu derinden etkilemektedir. Dilber ile Celal Bey'in ilk buluştukları sabah karşılaştıkları genç kız mezarı imgesi, bize romanın trajedik sonunu önceden bildiriyor gibidir.

Sami Paşazade, dönemin önemli konularından olan esareti günlük hayat ve romantizm ile ilişkisi adı altında incelemiştir. Kitabın isminin yani 'Sergüzeşt' sözcüğünün 'macera' anlamına gelmesi, yazarın Dilber'in yaşadıklarını dönemine göre macera olarak nitelendirmesidir. 19. yy'da 'Sergüzeşt' romanıyla ilk defa esaret kavramına dikkat çekilmiştir. 19. yüzyıldan itibaren esaret kavramına karşı akımlar oluşmuştur. Kitabın 'Hürriyet' sözcüğü ile bitmesi Sami Paşazade'nin özgürlüğe verdiği önemi bir kez daha gözler önüne serdiği gayet açık bir şekilde gösterilmiştir. Ayrıca ölümü hürriyet olarak nitelendirmesi de bize yazarın psikolojisi ile ilgili fikirler sunmaktadır. Kitabın en önemli cümlesi ise “Kalbe sükunet gelince insanı yerin dibine koyuyorlar.”dır.

Gazal Nur Akbaş - 9/A

Edebiyat Dergisi

Zerzembe

 YENİ İZLER
OKULLARI